A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA FÜZETSOROZATA
A VÁROSI ALAPFOKÚ POLITIKAI ISKOLÁK RÉSZÉRE

*

HARC
A KLERIKÁLIS REAKCIÓ ELLEN

KIADJA A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA KÖZPONTI VEZETŐSÉGE
AGITÁCIÓS ÉS PROPAGANDAOSZTÁLY

A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA FÜZETSOROZATA
A VÁROSI ALAPFOKÚ POLITIKAI ISKOLÁK RÉSZÉRE

*

HARC
A KLERIKÁLIS REAKCIÓ ELLEN

KIADJA A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA KÖZPONTI VEZETŐSÉGE
AGITÁCIÓS ÉS PROPAGANDAOSZTÁLY

[redacted]

$287

Felel

49, [illegible]

ős kiadó:

[illegible] [illegible]

Regős Gábo

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

[redacted]

Egész dolgozó népünk, de különösen a katolikus dolgozók nagy örömmel üdvözölték a kormányunk és a püspöki kar között 1950 augusztusában létrejött nagyjelentőségű megegyezést. A megegyezést régóta várták, sőt sürgették a katolikus dolgozók. A katolikus hivők nagy része érezte, tudta, hogy az állam és az egyház közötti megegyezés hiánya gátolja szocialista építőmunkánk előrehaladását, gátolja a béke megőrzésére irányuló erőfeszítéseink teljes kibontakozását.

De várták és sürgették a megegyezést a becsületes, demokratikus érzelmű, néphez hű papok is. Számos pap és szerzetes felismerte, hogy hivatásuk gyakorlása nincs ellentétben a nép állama iránti hűséggel, hogy papi és hazafias kötelességük támogatni azt az államot, amely 700.000 dolgozó parasztot földhöz juttatott, amely felszámolja a kizsákmányolást és megszüntette a munkanélküliséget, amely a békés építőmunkára és a béke védelmére mozgósítja a dolgozó tömegeket. A katolikus papok és szerzetesek augusztus 1-i országos értekezletükön még a megegyezés előtt kimondották határozatukban: »papi és állampolgári kötelességnek tekintik lelkipásztori hivatásuk teljesítését, a dolgozó magyar nép nagy, országépítő munkájának támogatását és a tartós béke biztosításáért indított harcban való tevékeny részvételt«. Kimondották, hogy »nem akarják, hogy a katolikus anyaszentegyházat a reakció a maga céljaira felhasználhassa«, továbbá,

hogy »akarják az egyház és az állam közötti sürgős és teljes megegyezést, az egyház és az állam törvényeinek kölcsönös tiszteletbentartásával«.

A püspöki kar végül belátta, hogy a hivők zöme, de magának a papságnak egy része is ragaszkodik ahhoz, hogy mielőbb létrejöjjön a megegyezés az egyház és népi demokráciánk között. Mint Rákosi elvtárs mondotta a KV legutóbbi ülésén: »a népi demokráciánkat támogató hivőknek a követelése bírta rá a katolikus egyházfőket arra, hogy végül megegyezzenek a népi demokráciával«.

Igy került sor a már oly régóta időszerű megegyezésre.

MIT TARTALMAZ AZ ÁLLAMUNK ÉS AZ EGYHÁZ KÖZÖTTI MEGÁLLAPODÁS?

A megegyezés első pontjában a püspöki kar vállalja, hogy állampolgári kötelességének megfelelően elismeri és támogatja Népköztársaságunk államrendjét, Alkotmányát és ami ebből következik — az egyház törvényei alapján eljár azok ellen az egyházi személyek ellen, akik államunk rendjével, szocialista építőmunkánkkal szembefordulnak.

A megegyezés második pontjában a püspöki kar kijelenti: nem fogja megengedni, hogy egyesek az egyházat, vagy a dolgozók vallásos érzéseit a maguk reakciós politikája számára eszközül felhasználják.

Ez egyik leglényegesebb pontja a megegyezésnek. Ez a pont azt jelenti, hogy az egyház is elismeri, amit Pártunk és kormányunk mindenkor hangoztatott: hogy a vallásos érzéssel, az egyházi funkciók gyakorlásával megfér az állam iránti hűség. Ez azt jelenti, hogy az egyház is elismeri: bűnös dolog a vallásos érzést és az egyház palástját népellenes célokra felhasználni.

A harmadik pontban a püspöki kar felhívja a katolikus hivőket, hogy mint jó hazafiak, minden erejükkel

tevékenyen vegyenek részt abban a nagy építőmunkában, amely országszerte folyik az ötéves terv megvalósításáért, életszínvonalunk emeléséért és a »szociális igazság érvényesüléséért«. Külön felhívja a püspöki kar a papokat arra, hogy ne helyezkedjenek szembe falun a termelőszövetkezeti mozgalommal, mert a termelőszövetkezeti mozgalom, mint a megegyezés mondja, »az emberi szolidaritás erkölcsi elvén alapszik«.

A megegyezés külön pontban fejti ki a püspöki kar álláspontját a békével kapcsolatban. A püspöki kar a maga részéről is leszögezi azt, amit népünk a stockholmi békefelhívás aláírásával már egységesen leszögezett : hogy támogatja a békéért folyó mozgalmat, elítéli a háborús uszítást és az atomfegyver használatát ; végül, hogy az emberiséggel szemben bűnösnek tekinti azt a kormányt, amely először használja az atombombát.

A megegyezésben természetesen nemcsak a püspöki kar, hanem kormányunk is vállal bizonyos kötelezettségeket. Ezek a kötelezettségek olyanok, amelyeket kormányunk kezdettől fogva hajlandó volt vállalni. E kötelezettségek között van pl. olyan is, amelyet Alkotmányunk eleve biztosít minden állampolgárnak. Ez a vallás szabad gyakorlásának joga.

Államunk vállalta azt, ami egyébként az eddigiekben is fennállt, hogy biztosítja a katolikus egyház számára a működési szabadságot, az egyházi funkciók szabad gyakorlását.

Kormányunk — mintahogy azt már az egyházi iskolák államosításakor is felajánlottuk — hozzájárult 8 katolikus egyházi iskola visszaadásához és ahhoz, hogy ezekben az intézményekben megfelelő számú egyházi tanszemélyzet működjék. Végül vállalta, hogy bizonyos anyagi támogatást is nyujt a katolikus egyháznak, 18 éven keresztül, tehát addig, amíg a katolikus egyház a maga erejéből képes lesz magát fenntartani, kormányunk 5 évenként csökkenő mértékben meghatározott összeget utal ki egyházi célokra.

Ez sem valami merőben új dolog államunk részéről, hisz ugyanezt a támogatást a protestáns egyházak is kapják. Kormányunk külön kiemeli a megegyezésben, hogy elsősorban a lelkészkedő papság, az alsópapság részére kívánja biztosítani a létminimumot.

A megegyezés jelentőségét népünk és népi demokratikus államunk igen nagyra értékeli. Ha a megegyezés pontjai életrekelnek, megvalósulnak a gyakorlatban, akkor ez előre fogja lendíteni szocialista építőmunkánkat, a béke megőrzéséért folytatott harcunkat. A megegyezés révén lehetővé válik, hogy azok a hivők is, akiket eddig az egyház és az állam közötti egyetértés hiánya bizonyos fokig visszatartott attól, hogy teljes szívvel résztvegyenek békés építőmunkánkban, most fenntartás nélkül bekapcsolódjanak abba a küzdelembe, melyet ennek a békés építésnek a biztosításáért vívunk. A megegyezés elősegíti, hogy ezek a hivők is megértsék: lehetséges, hogy jó katolikusok, hivő keresztények és ugyanakkor jó hazafiak is legyenek. Elősegíti, hogy megértsék: vallásos és nem vallásos dolgozóknak egy az érdekük: össze kell, hogy kapcsolja őket a közös cél, a teremtő béke megőrzésére irányuló akarat.

A megegyezés lehetővé teszi továbbá, hogy azok a demokratikus, néphez hű papok, akiket eddig demokratikus tevékenységükért egyházi büntetések fenyegettek — most háborítatlanul, egyházi hatóságaik hivatalos jóváhagyásával vehessenek részt a békemozgalomban. Lehetővé teszi, hogy még bátrabban, még nyiltabban kiállhassanak a béke megvédesének nagy ügye mellett. A megegyezés tehát megszilárdíthatja, kiszélesítheti azt a népi egységfrontot, amelyet a nép ellenségeivel vívott harcban kovácsolunk ki szocializmust építő hazánk védelmére.

A megegyezés, ha valósággá válik — fegyver lesz a nép ellenségei elleni harcban. Azok, akik a megegyezést támadják vagy igyekeznek felborítani, végkép leleple-

ződnek népünk előtt mint előrehaladásunk kerékkötői, a nemzeti egység, a béke ellenségei.

A megegyezés tehát jelentős lépés lehet előre a nemzeti egység létrehozásában. Népi demokratikus államunk kezdettől fogva törekedett a megegyezésre, kezdettől fogva hirdette: a megegyezés a népi demokratikus állam és az egyház között nemcsak szükséges, de lehetséges is. Szükséges a nemzeti egység megszilárdítása a béke védelme szempontjából; lehetséges, mert a katolikus hivők tömegei és a katolikus papság jelentős része is őszintén kívánta és sürgette a megegyezést. Ennek alapján kormányunk nem egyszer kezdeményezett tárgyalásokat. Nem rajtunk, nem Pártunk vagy kormányunk jóakaratán múlott, hogy a megállapodás ily sokáig elhúzódott.

A megegyezés tehát létrejött és mi örülünk ennek, mert ez népünk érdekeit, a béke ügyét szolgálja; mert ez újabb sikere politikánknak — annak a politikának, amely a béke védelmére, a szocializmus építésére tömöríti az ország erőit. Szilárd elhatározásunk; hogy a megegyezésnek nemcsak betűjéhez fogjuk tartani magunkat, de annak szellemében is fogunk cselekedni.

Mindemellett tudnunk kell, hogy a megegyezés egymagában nem minden. Most az a döntő, hogy meglegyen az őszinte, szilárd akarat a megegyezés teljesítésére, hogy meglegyen a közös, harcos fellépés mindazok ellen, akik a megegyezést nyiltan vagy titokban támadják és megvalósulása elé akadályokat igyekeznek gördíteni. Mert a megegyezés annyit ér népunk számára, amennyi megvalósul belőle a gyakorlatban. Az egyházi reakció továbbra is igyekezni fog, hogy megbontsa népünk egységét, hogy bizalmatlanságot szítson a katolikus hivőkben népi demokratikus államunk iránt, hogy megakadályozza a megegyezés végrehajtását. »A megegyezés végrehajtása közben — mondotta Rákosi elvtárs — lépten-nyomon tapasztaltuk, hogy sokan a megegyezést inkább fegyverszünetnek tekintik, ami módot ad nekik arra, hogy »átvészeljék

a nehéz időket«. Mi ezt is számontartjuk és nem fogunk aludni. A megegyezés szellemét és betűjét betartjuk, de okulva a tapasztaltakon, résen leszünk. Nem engedjük, hogy a megegyezés elaltassa éberségünket és hogy az egyház palástja mögül a reakció egy szép napon újra támadásba mehessen át.«

AZ EGYHÁZI REAKCIÓ A MAGYAR NÉP SZABADSÁGA ÉS FÜGGETLENSÉGE ELLEN

Az, hogy a megegyezésnek még ma is vannak ellenségei, az, hogy ma is van reakciós irányzat az egyházon belül — nem véletlen. A katolikus egyház vezetői évszázadokon át a népet elnyomó, kizsákmányoló uralkodó osztályhoz tartoztak. Hatalmas földbirtokok felett rendelkeztek és részesei voltak a politikai hatalomnak. A magyar nép szabadságát és függetlenségét sárbatipró, az országot gyarmattá tevő osztrák uralkodóház is hatalmas birtokokat, politikai kiváltságokat adott az egyház vezetőinek. Ez a magyarázata annak, hogy valahányszor a dolgozó nép a kizsákmányolók ellen fordult, vagy függetlenségének kivívására fegyvert fogott, mindig szembetalálta magát az egyház vezetőivel. A nagy 1514-es parasztforradalom idején, amikor a kiszipolyozott, agyongyötört parasztság Dózsa György vezetésével harcba szállt elnyomói ellen — a nemesség oldalán ott álltak a főpapok ; együtt irtották tűzzel-vassal az emberibb életért harcoló parasztokat.

Amikor pedig II. Rákóczi Ferenc harcba hívta a magyar népet az osztrák elnyomás ellen, a nemzeti függetlenség kivívásáért, az egyház vezetői a Habsburgok mellett, a szabadságharc ellen foglaltak állást, annak ellenére, hogy Rákóczi buzgó katolikus volt.

A főpapok túlnyomó többsége kezdettől fogva ellenségesen állt szemben minden olyan törekvéssel, amely a magyar függetlenség kivívását célozta. Az 1848—49-es szabadságharc alatt az egyház hivatalos irányítói, Hám

János hercegprímással az élen — a nemzeti függetlenségünkre, szabadságunkra törő osztrák hadakat támogatták, sőt támogatásukra szólították fel a magyar népet is. Az 1849 január 20-án kelt pásztorlevél kijelenti, hogy a császári csapatok fővezérének, a magyar szabadság vérbefojtójának »... magas rendeleteit nemcsak elfogadni, hanem pontosan teljesíteni, sőt a parancs alatt lévő cs. kir. hadseregek támogatása által üdves céljainak kivételére segédkezeket nyujtani tartozunk«. Amikor pedig a túlerőben lévő ellenségnek sikerült a dicső magyar szabadságharcot leverni, a katolikus egyház vezetői, nem kímélve a legyőzött nemzet fájdalmát és önérzetét, nyiltan ünnepelték az ellenség győzelmét. Scitovszky János hercegprímás, akit a szabadságharc kormánya elődjével, Hámmal együtt hazaárulónak nyilvánított, két nappal az aradi vértanuk kivégzése előtt hálaadó istentiszteletet tartott »a forradalmi háborúnak szerencsés megszüntetéséért és az óhajtott szent békének visszaállításáért« — magyarul: a szabadságharc leveréséért.

Amikor a kapitalizmus rohamos fejlődésnek indult Magyarországon és sorra alakultak a nagy gyárak és bankok, az egyház vezetői, a mérhetetlen egyházi vagyon jelentős részét különböző tőkés vállalkozásokba fektették. Ezzel egyre nagyobbra növelték az egyház vagyonát és politikai befolyását is. Az egyház vezetői minden erejükkel üldözték a kialakuló munkásosztály és a szegényparasztság mozgalmait.

Az első világháború idején a főpapság egyetlen szóval sem tiltakozott az esztelen vérontás ellen, sőt támogatta az osztrák és magyar uralkodóosztályok idegen érdekekért folyó rablóháborúját.

Az egyházi reakció — a Horthy-rendszer támasza

A nemzetpusztító Horthy-rendszert ugyanúgy támogatta az egyház, mint annakidején a Habsburgokat. Az egyházi birtok a Horthy-korszakban meghaladta az

1 millió holdat. A katolikus egyházé volt a Nemzeti Hitelintézet és a Nemzeti Takarékpénztár részvénytöbbsége. A Hitelbankban, amely a magyar ipar túlnyomó többségét tartotta kezében, ott volt a zirci apátság megbízottja, a Kereskedelmi Bankban pedig a cisztercita rend képviselője. Azt mondani sem kell, hogy ezek a bankok ugyanúgy kiuzsorázták a rászorulókat és ugyanúgy elárverezték az eladósodott kisparasztokat, mint a többi bankok.

A gazdasági hatalom mellett megfelelő politikai befolyással is rendelkezett az egyház. A felsőházban és a parlamentben bőven jutott hely az egyház képviselőinek. Az egyház vezetői nemcsak a dolgozók elnyomásában, de uszító, háborús külpolitikájában is támogatták a Horthy-rendszert. Támogatták az olasz és német fasizmussal kötött szövetséget; szívvel-lélekkel támogatták a Szovjetunió ellen indított rablóháborút. Az egyházi reakció áldását adta a szovjet nőket, gyermekeket és aggastyánokat gyilkoló fegyverekre. Hász püspök így uszított vérontásra: »... a nagy német szövetséges seregek mellett a maroknyi magyar honvédhadtestek méltó fegyvertársuknak bizonyultak. ... a ti harcotok minden ékes szónál nagyobb dicsőítése Istennek.«

Az egyház nem emelte fel szavát Szálasiék rémuralmával szemben sem. Ellenkezőleg. Mindszenty, aki akkor veszprémi püspök volt, így írt a nyilas bandavezérről, a gonosztevő Szálasiról: »... az az államférfi, aki lelkigyakorlatokon vett részt és buzgó katolikus életet él.«

Az egyházi reakció a felszabadulás után sem hagyott fel reakciós politikájával. A hatalomra került néppel szemben még dühödtebben támadt, mint ahogy annakidején az elnyomott, kizsákmányolt nép ellen támadott.

Az egyházi reakció a felszabadulás után

Az egyházi reakció a felszabadulás első percétől kezdve mereven szembeszállt népi demokratikus államunk

minden intézkedésével. Rákosi elvtárs világosan és cáfolhatatlanul feltárta ennek a magatartásnak igazi okát: »... ennek az ellenállásnak politikai és nem vallási okai vannak. A mi ellentétünk Mindszentyékkel szemben abból származik, hogy mi kiosztottuk 700.000 földnélküli között a grófok és püspökök földjét, ők pedig szeretnék elkergetni az újgazdákat, megint béreseket és zselléreket csinálnának belőlük, a földet pedig visszaadnák Esterházy hercegnek, meg önmaguknak is. Mi a gyárakat, bányákat átadtuk az államnak, ők a régi tőkéseknek szeretnék visszaadni.«

Ez volt az oka annak is, hogy az egyházi reakció — Mindszenty vezetése alatt — elkeseredetten támadta a földreformot, bár államunk a földreform során 180.000 holdat meghagyott az egyház földbirtokaiból. Mindszenty sajátkezű emlékiratából a földreform című feljegyzésből a következőket olvashatjuk: »A régi Magyarországon a mezőgazdasági művelésre alkalmas területeken a földbirtokmegoszlás aránya a kis- és nagybirtokosok között — egyes kirívó esetektől eltekintve — nem volt egészségtelennek mondható.« Vagyis Mindszenty egészségesnek találta azt a rendszert, amelyben az egyház főpapjainak több mint egymillió hold földbirtoka volt. Egészségesnek találta azt a rendszert, amelyben hárommillió magyar paraszt éhezett az országban.

A földreformot tehát nem elsősorban azért támadta Mindszenty és az egyházi reakció, mert az egyház anyagi alapját féltette, hanem azert, mert a földosztás halálos csapást mért a földesurak és a főpapok gazdasági és politikai hatalmára.

Ezért támadta a köztársaság kikiáltását is. A köztársaság létrehozása semmivé tette azt a reménységét, hogy »törvényes« formák között hozzák vissza a magyar nép nyakára az osztrák Habsburg-házat.

Az egyházi reakció szoros szövetségre lépett a földjüket vesztett nagybirtokosokkal, levitézlett szolgabírák-

kal, népgyűlölő nyugatos tisztekkel, bankárokkal, gyárosokkal — a nép mindenrendű és rangú ellenségével. Így tették lehetővé, hogy a megdöntött kizsákmányoló osztályok fedőszervként használhassák fel az egyházat. Így tették lehetővé, hogy a nép ellenségei megbújhassanak a papi talár mögött.

Pártunk és népi demokráciánk ereje azonban az egyházi reakció minden erőlködése ellenére egyre nőtt. Amikor a reakció látta, hogy nyiltan, törvényes eszközökkel nem képes megdönteni a nép hatalmát, a titkos összeesküvés eszközéhez folyamodott. Ilyen volt a Mindszenty által szervezett összeesküvés is. Mindszenty és társai tervet dolgoztak ki arra, hogy a fölosztott földet, az államosított gyárakat, a bankokat visszaadják a földesuraknak, gyárosoknak, bankároknak.

Mindszenty jól tudta, hogy a reakció belső erőivel a nép uralmát soha meg nem dönthetné ; hogy a munkásosztály és dolgozó parasztságunk, ha kell, testével is hajlandó védeni államát, gyárait, földjét. Idegen segítség után nézett tehát, idegen szuronyok segítségével akarta visszahozni a nagybirtok és a nagytőke letűnt világát. Ennek érdekében kapcsolatot teremtett az amerikai imperialistákkal, akiknek világuralmi tervei, háborús törekvései megegyeztek Mindszenty elképzeléseivel.

Mindszenty állandó kapcsolatban állt az amerikai követséggel. Sürgette az amerikai csapatok bevonulását Magyarországra. Közben pedig minden rendelkezésére álló eszközzel uszított népi demokráciánk ellen, igyekezett megbontani a magyar nép egységét. Minden erejével igyekezett megakadályozni az egyház és népi demokráciánk közti megegyezést.

Különösen kiélezte a harcot Mindszenty az iskolák államosítása idején. Pedig, amikor Horthy reakciós állama Zalaegerszegen állami iskolát létesített egyházi iskolák helyett, akkor helyeselt Mindszenty. Mindszentynek csak a nép államának iskolái voltak ellenszenvesek.

Mindszenty pásztorleveleinek szellemében uszított a pócspetri plébános is. Ennek az aljas uszításnak volt az eredménye, hogy Pócspetrin megölték népi demokratikus rendőrségünk egyik tagját.

Mindszentyék nem álltak meg a tervkovácsolásnál, a háborús uszításnál, a rémhírterjesztésnél; vállalkoztak közönséges kémszolgálat teljesítésére is. Mindszenty és titkára, Zakár András, a magyar állam gazdasági és politikai kérdéseiről egész sor bizalmas jelentést küldtek idegen hatalmaknak. Mindszenty árulása és kémkedése fejében egy esztendő leforgása alatt több mint 50.000 dollár júdáspénzt kapott az imperialistáktól.

Demokráciánk vasökle azonban lesujtott erre a hazaáruló bandára: Mindszentyt és társait letartóztattuk és bíróság elé állítottuk. A külső és belső ellenség — elsősorban a Vatikán — nagy zenebonát csapott a letartóztatás hírére. Rágalmazásról, vallásüldözésről, Mindszentyék ártatlanságáról hazudoztak össze-vissza. A tárgyaláson feltárt bizonyítékok azonban megcáfolták az ellenség rágalmait. Előkerültek Mindszenty feljegyzései, az amerikai követtel való levelezése, a kémjelentések — mindmegannyi vádirat a hazaáruló Mindszenty és társai ellen. A bizonyítékok súlya alatt Mindszenty sem tagadhatta összeesküvését, aljas árulását.

Mindszentyt és társait elérte a jól megérdemelt büntetés.

Lényeges szerepe volt az egyházi reakciónak a magyar nép ellen szőtt többi összeesküvésben is. Amint ez a Rajk-per során kiderült, az imperialisták összehangolták a Rajk-banda és a klerikális reakció tevékenységét. A Standard-gyárba beépült imperialista ügynökök, kártevők között is ott volt a fekete reakció embere: Just István.

Az egyházi reakció nem szüntette be támadásait a Mindszenty-összeesküvés leleplezése után sem.

Amikor hazánkban egyre szélesebben bontakozott ki a munkaverseny és a Sztahánov-mozgalom, a reakció

minden követ megmozgatott dolgozóink nagyszerű munkalendületének lefékezésére. Népellenes papok, akik a Horthy-rendszer idején azt prédikálták, hogy »a munkát isten rendelte el« és »arcod verejtékével keresd meg kenyered« — most egyszerre »sajnálkozni« kezdtek, hogy »szegény munkások, tönkreteszik magukat a versenyzéssel«. A dolgozók azonban, akik tudják, hogy a szocialista munkaverseny a munka helyesebb megszervezésével, az idő jobb beosztásával, új munkamódszerek kidolgozásával nem megnehezíti, de megkönnyíti a munkát — a munkaverseny fokozásával feleltek az egyházi reakció mesterkedéseire.

Támadást indított az egyházi reakció a termelőszövetkezeti mozgalom ellen is. Az ellenség tisztában van azzal, hogy a termelőszövetkezeti mozgalom fejlődése dolgozó parasztságunk felemelkedését, népi demokráciánk erősödését, a kulákkizsákmányolás végét jelenti. Ezért támadja dühödten a termelőszövetkezeteket és ebből nem marad ki az egyházi reakció sem.

Az imperialisták zsoldjába szegődött, háborúról és amerikai megszállásról ábrándozó egyházi reakció veszett ellensége a hazánkban egyre szélesebben kibontakozó és egyre szervezettebbé váló békemozgalomnak. Amikor népünk milliói tettek hitet aláírásukkal a stockholmi békefelhívás mellett — az egyházi reakció a békeívek aláírása ellen uszított.

Az egyházi reakció tehát azt akarta, hogy — mint Koreában, úgy nálunk is — bombák pusztítsák el a házakat, a gyárak füstölgő romhalmazzá váljanak, békés munkások és parasztok, öregek és ártatlan gyermekek tömegeit gyilkolják halomra.

Hosszú lenne végig felsorolni, milyen gyalázatos módszerekkel akarta az egyházi reakció elgáncsolni békemozgalmunkat, megakadályozni népi demokráciánk előrehaladását, lerontani elért eredményeinket. De erőlködése nem sok eredménnyel járt. Népünk sokat változott, sokat

fejlődött az elmúlt évek során. Megtanulta, ki a barátja, ki az ellensége. A reakció egyre kevésbbé tud visszaélni a dolgozók egy részében még meglévő vallásos érzésekkel, egyre kevésbbé tudja a vallásos hitet népellenes céljaira felhasználni. Pártunk felvilágosító munkája, elért eredményei mind szűkebb térre szorítják az egyházi reakciót.

Nemcsak a dolgozó nép, de a néppel együttérző becsületes papoknak is mind szélesebb rétegei állnak szocializmust építő népi demokráciánk mellé.

A demokratikus papok mozgalmának szép és nemes hagyományai vannak. Történelmünk folyamán nem egyszer álltak ki a néphez hű papok a társadalmi haladás nagy eszméje mellett. Nem egyszer tettek hitet a nép ügye mellett, szembeszállva az egyház hivatalos irányzatával is. Dózsa György egyik alvezére, a hőslelkű Mészáros Lőrinc, ceglédi plébános volt. Telekessy István egri püspök hűséges harcosa volt a kurucok hős küzdelmének, Rákóczi szabadságharcának. A néphez hű papok számára ma is példamutató az 1848—49-es szabadságharcban résztvett lelkészek önfeláldozó hősiessége, bátor kiállása a nép ügye mellett. Példamutató Horváth Mihály csanádi püspök hazafias magatartása, aki mint Kossuth Lajos kultuszminisztere, tevékenyen közreműködött a debreceni függetlenségi nyilatkozat elkészítésében.

A multban sorra elbuktak népünk szabadságküzdelmei. A magyar történelemben most először tudott a nép győzelmet aratni elnyomói felett. Igy vált lehetővé, hogy a Mészáros Lőrincek, Horváth Mihályok mai utódainak a demokratikusan gondolkozó papok tábora egyre szélesebb, egyre erőteljesebb legyen.

Ennek a tábornak további erősödése, a nép államának és az egyháznak őszinte együttműködése azonban ma sem fog harc nélkül menni. Az amerikai imperialisták mint ahogy eddig, úgy a Vatikánon keresztül a jövőben is meg fogják kísérelni, hogy az egyházat felhasználják háborús céljaik szolgálatában.

A VATIKÁN AZ AMERIKAI IMPERIALIZMUS SZOLGÁLATÁBAN

A Vatikán nemcsak hazánkban, a többi népi demokratikus országokban is kísérletezik azzal, hogy az egyházakat az imperializmus szolgálatába állítsa. A Vatikán politikájának lényege azonos az angol-amerikai imperializmuséval: demokráciaellenesség, kommunistaellenesség, szovjetellenesség. Ez az elvi alapja a Vatikán és az imperializmus szövetségének. Ebben a szövetségben az irányító, a gazda az imperializmus, a Vatikán pedig ennek eszköze.

A Vatikán és az amerikai imperializmus szövetsége nemcsak politikai érdekközösségen nyugszik. A Vatikán gazdaságilag is közvetlenül érdekelt a kapitalizmus megmentésében, az imperializmus kiszolgálásában, a háború kirobbantásában. A Vatikán ugyanis — miközben álszent módon szegénységet prédikál és szavakban elítéli a kapzsiságot — körömszakadtáig ragaszkodik kizsákmányolás által összeharácsolt vagyonához, a kizsákmányolás fenntartásához. Miközben Olaszország földnélküli parasztsága — a rendőrpribékek golyóitól sem félve — erőszakkal kénytelen földet foglalni, hogy betevő falatját biztosítsa, a Vatikánnak mintegy 750.000 hektár föld van birtokában. Ebből a különféle vallásos egyesületek kezében kb. 250.000 hektár föld van, a vatikáni legfőbb méltóságok pedig 500.000 hektár földet tartanak kezükben.

De a Vatikán nemcsak hatalmas földesúr, hanem, mint egy Garaudy nevű híres filozófus írja, »óriási tőkés hatalom, amely hatalmas nemzetközi trösztöt« képez. Olaszországban pl. az iparágak egész sorát ellenőrzi azzal, hogy kezében tartja ezeknek az iparoknak a részvénytöbbségét. Igy lényegileg a Vatikán kezében van az olasz építő- és textilipar, a monte-catini robbanóanyaggyárak, továbbá a vasutak és villamosvasutak jelentős része. Az olasz villamossági iparban 7 milliárd, a vegyiparban 2 milliárd lírával vesz részt a Vatikán.

A Vatikánnak ezenkívül számos bankja van, ilyen pl. a »Szentlélek Bank«, amelynek piszkos üzleteit a hangzatos elnevezés sem mossa tisztára; ilyen még a Banco Catholico di Veneto, a Banco Veneziano, a Banco Agricoltoro és még vagy 40 nagyobb és többszáz kisebb bankház. Ezeken keresztül a Vatikán a bankbetétek kétharmad részét tartja kezében.

A Vatikánnak nemcsak Olaszországban van hatalmas vagyona. Érdekeltségei vannak Dél-Amerikában, Spanyolországban, Svájcban, Franciaországban is. A Vatikán többi között a botrányairól hírhedt montecarlói játékkaszinónak is részvényese. Azoknak a beruházásoknak, birtokoknak stb. az értéke, amelyeket a Vatikán Olaszország határain kívül ellenőrzése alatt tart, többmilliárd dollárra becsülhető.

Az úgynevezett »megengedett haszon« és a hazárdjátékokból eredő kereset mellett szívesen fogadja a Vatikán a fekete üzletekből származó jövedelmet is. A Vatikán büntetlenül foglalkozik pénzüzérkedéssel. Ezt fedte fel Cippico pápai prelátus nemrég lezajlott hírhedt botránya is. Kiderült, hogy Cippico, aki rendszeresen üzérkedett a feketepiacon, piszkos munkájának utolsó néhány hónapja alatt négymilliárd líra hasznából kétmilliárdot juttatott a Vatikánnak. Ki hiszi el ezekután, hogy a Vatikán nem tudott Cippico üzelmeiről?

De nem veti meg a Vatikán a hadiszállításokból eredő zsíros jövedelmet sem: 1938 óta részvényese az amerikai Guggenheim hadianyaggyárnak, amely a II. világháború folyamán busás haszonhoz jutott.

Ezek után lehet-e csodálkozni azon, ha a Vatikán ellensége a haladásnak és a békének? Mindez megadja a Vatikán politikai állásfoglalásának kulcsát. Nem véletlen, hogy a Vatikán, mely a Hitler-fasizmusnak és Mussolini fasiszta diktatúrájának is hűséges támasza volt — a II. világháború után, amikor a német fasizmus örökébe az

amerikai imperializmus lépett, az amerikai imperialisták csatlósává lett.

1948-ban a Vatikán és az USA között titkos »kölcsönös segélynyujtási« egyezmény jött létre, amelynek értelmében a Vatikán maradéktalanul alárendeli politikáját az USA kívánalmainak. Az egyezmény szerint az amerikai imperialisták vállalták, hogy rendszeres anyagi támogatásban részesítik a Vatikánt. A Vatikán viszont elkötelezte magát arra, hogy minden lehetséges eszközzel — a lelki terrortól a kémkedésig — elősegíti az amerikai imperializmus világuralmi törekvéseit, háborús terveit.

A Vatikán e feladatra szívesen vállalkozott. Lelkesen támogatja az amerikai imperialisták világuralmi terveit, szovjetellenes propagandáját és háborús készülődéseit, mert ettől reméli a kapitalizmus ingatag, roskadozó rendszerének és saját uralmának megerősítését. Egy új világháborútól reméli az imperializmus láncából és ezzel a Vatikán befolyása alól is kiszakadt népek feletti uralmának visszaszerzését.

A Vatikán síkraszáll a népek függetlenségére törő Marshall-terv megvalósításáért. Áldását adta a támadó Atlanti Szerződésre, melynek az a célja, hogy katonailag előkészítse a háborút. Nyiltan kiáll Franco véres fasiszta rendszere mellett. Minden erejével igyekszik megakadályozni, hogy Olaszországban, Franciaországban, Ausztriában, Németországban — de másutt is — egységes harci front alakuljon ki a háború ellen. Helyesli Németország széttagolását és Nyugat-Németország kiépítését hídfővé a keleteurópai demokratikus népek ellen. Nyugat-Németországban a Vatikán — mint ezt a haladószellemű német sajtó leleplezi — komoly szervező munkát végez az amerikaiak által dédelgetett háborús bűnös fasiszták között és hatalmas szovjetellenes propagandahadjáratot vezet. A Vatikán helyesli az amerikaiak koreai fegyveres támadását, a koreai nép szabadsága elleni gyilkos merényletet. Támogatja az imperialisták törekvését a koreai háború

kiszélesítésében, a békemozgalom erejének megbontására törekszik, hogy szabaddá tegye az imperialisták előtt az új világháborúhoz vezető utat.

A Vatikán különös gyűlölettel viseltetik a népi demokrácia országai iránt, amelyek a nagy Szovjetúnió segítségével és úttörő példája nyomán a szocializmus útjára léptek.

A Mindszenty-per, továbbá a csehszlovákiai szerzetesek nemrégiben lezajlott perei is leleplezték, hogy a Vatikán a népi demokrácia országaiban hogyan igyekszik gátolni a szocialista építést, a nemzeti egység kialakítását a béke védelmére, hogyan használja fel álruhának a papi reverendát romboló kém- és szabotázscselekmények végrehajtására, háborús uszításra.

Ma már köztudomású, hogy a Vatikán számos kémiskolát tart fenn amerikai monopóliumok költségén, amerikai katonai szakemberek közreműködésével, ahol katolikus lelkészeket és volt SS-katonákat kémkedésre, terrorcselekmények végrehajtására, rejtjelszolgálatra stb. oktatnak, hogy becsempésszék őket a népi demokráciák országaiba. Ilyen kémiskolák vannak a többi között Rómában, Milánóban, Velencében, sőt az Egyesült Államokban is. Az egyik amerikai sajtóügynökség közzétette, hogy az USA Connecticut nevű államában működik egy kémiskola, ahol a Vatikán irányításával és az egyik legnagyobb amerikai trösztvezér anyagi támogatásával kémeket és kártevőket képeznek ki a népi demokráciák ellen. Ezeken a »hírszerző tanfolyamokon« a többi között arra utasítják a »tanítványokat«, hogy működésük megkezdésekor azonnal lépjenek kapcsolatba Amerika és Anglia kémszervezeteivel. Így készül fel a Vatikán a demokratikus államok elleni sötét aknamunkára.

A Vatikán tehát ma az amerikai imperializmus egyik legfontosabb ügynöksége, a béketábor elleni harc előretolt bástyája. A Vatikán háborús politikájának, bűneinek leleplezése ezért egyben harc az amerikai imperializmus, a háború ellen.

KÖZPONTI VEZETŐSÉGÜNK MÁJUSI HATÁROZATA UTAT MUTAT A KLERIKÁLIS REAKCIÓ ELLENI HARCBAN

A Vatikán reakciós befolyása, a klerikális reakció elleni harc komoly feladatokat jelent számunkra. Ebben a harcban irányt mutat, fegyvert ad kezünkbe Központi Vezetőségünk május 31-i határozata. Az egyház és népi demokratikus államunk közötti megegyezés is e határozat szellemében történt. Éppen Központi Vezetőségünk május 31-i határozata kötelez bennünket arra, hogy miközben harcot folytatunk az egyházon belül megbúvó reakció ellen — ugyanakkor fogjunk össze mindazokkal az erőkkel az egyházon belül is, amelyek hajlandók velünk együtt haladni, résztvenni a békéért folyó harcban.

Változatlanul áll tehát, hogy a klerikális reakciót, mint *politikai* irányzatot, mint *politikai* reakciót kell lelepleznünk. Változatlanul áll, — amint azt a megegyezés is kihangsúlyozza — hogy népi demokráciánknak nem az egyház vallásos tevékenysége ellen van kifogása, hanem azok ellen, akik az egyház nevében, az egyházat fedezékül használva fel — támadják népi demokráciánkat. Áll az, amit a KV határozata leszegez, hogy mi nem a vallásos dolgozók, nem a dolgozók vallásos érzései ellen viselünk hadat, hanem azok ellen, akik a vallást arra használják fel, hogy rajta keresztül szembeállítsák a dolgozókat népi államunkkal. Áll az, amit Révai elvtárs mondott a KV május 31-i ülésén: »Nekünk semmi bajunk nincs a katolikus dolgozó tömegekkel, amelyek époly odaadó és lelkes támaszai a szocializmust építő népi demokráciánknak, mint más felekezetű vagy meggyőződésű dolgozók. Bajunk a klerikális reakcióval van.«

Mi kezdettől fogva tiszteletben tartottuk a dolgozók jelentős részében meglévő vallásos érzéseket. Elveinkkel homlokegyenest ellenkeznék, ha erőszakkal lépnénk fel a vallással szemben, ha a templomok bezárásával, a vallásos

emberek kigúnyolásával, a vallás üldözésével, a vallásos szertartások betiltásával — és más durva, ostoba eszközzel akarnánk a magunk világnézetét, a mi eszméinket megértetni a dolgozókkal.

Rákosi elvtárs az egyesülési kongresszuson félreérthetetlenül leszegezte, hogy mi az álláspontunk a vallás kérdésében. »A szocialista nem a vallás, hanem a kapitalizmus ellen harcol« — mondotta Rákosi elvtárs. És valóban, a Párt feladata az, hogy vezesse a munkásosztályt, a dolgozó nép felszabadító harcát a kizsákmányolók ellen, hogy irányítsa a munkásosztály, a dolgozó nép szocialista építő munkáját. A kommunista az embereket nem aszerint ítéli meg, hogy vallásosak-e vagy sem, vagy hogy melyik vallást gyakorolják. A kommunista az embereket abból a döntő, életbevágóan fontos szempontból ítéli meg: dolgozók-e, vagy kizsákmányolók, a szabadság és a béke hívei-e, vagy az elnyomásé és a háborúé.

De ezen túlmenően mi tudjuk jól, hogy eszméket, elveket, vallásos hitet hatalmi szóval, erőszakkal elfojtani nem lehet. Nem utolsósorban ezért is tiszteletben tartjuk a vallásos emberek hitét és nemcsak valljuk, de a gyakorlatban biztosítjuk a teljes vallásszabadságot az állami életben.

Mit jelent a teljes vallásszabadság az állami életben? Először azt jelenti, hogy valláskülönbség nélkül mindenkinek jogában áll vallását gyakorolni. Jogában áll templomba járni, imádkozni, egyházi szertartásokon részt-venni, jogában áll gyermekeit vallásos szellemben nevelni, hitoktatásban részesíteni.

Hogy népi demokráciánkban ez biztosítva van, azt még ellenségeink sem tagadhatják. Mi mást jelent, mint a vallás szabad gyakorlását pl. a templomok harangzúgása, a hivők háborítatlan templombajárása, a hittant tanuló gyermekek sora. Mi mást jelent, mint a vallás szabadságát az, hogy a magyar egyházak nemcsak a szószékeken, de lapjaikon keresztül is szólhatnak hivőikhez, hirdethetik vallási eszméiket. De ne feledkezzünk meg arról, hogy a

vallásszabadság nemcsak ezt jelenti. A vallásszabadság a véleményszabadság egyik formája. A véleményszabadság pedig azt is jelenti, hogy a hitéletet, a vallás gyakorlását, a hittan tanulását senkinek a számára nem lehet előírni, nem lehet kötelezővé tenni. A véleményszabadság azt jelenti, hogy kiki saját lelkiismeretének szavára hallgatva dönti el, mit jelent számára a vallás, hogy egyáltalán jelent-e számára lelki szükségletet.

A vallásszabadság egyben jelenti az egyház és az állam szétválasztását is. Ott, ahol az egyház és az állam nincs szétválasztva, nem érvényesülhet az igazi lelkiismereti szabadság. Vajjon lelkiismereti szabadság-e az, ha az állam kötelezi a hivőket, hogy valamely felekezethez, egyházhoz tartozzanak, vagy hogy az egyház részére adót fizessenek? Vajjon lelkiismereti szabadság-e az, amikor az állam — ha nem fizetik az egyházi adót, a végrehajtó szerepét is magára vállalja? Nyilvánvaló, hogy a lelkiismereti szabadság durva megsértése, ha az állam hatalmi eszközökkel kényszeríti azokat is, akik nem vallásosak — egyházi adó fizetésére, vagy arra, hogy gyermekeiket hittanra taníttassák.

Az egyház és az állam összenövése a multban egyben azt is jelentette, hogy egy hivatalos, ú. n. államvallás volt, a többi vallást az állam éppen csak megtűrte, esetleg üldözte is; a különböző felekezetű dolgozók közt tehát ellentétet szított. Nyilvánvaló tehát, hogy éppen a lelkiismereti szabadság, a vallásszabadság biztosítása követelte meg elsősorban az egyház és az állam szétválasztását.

Államunk tehát teljes vallásszabadságot, teljes lelkiismereti szabadságot biztosít állampolgárainak. De ha a lelkiismereti szabadság, a vallásszabadság azt jelenti, — mint ahogy azt jelenti — hogy mindenki szabadon kifejezésre juttathatja vallásos meggyőződését, akkor nyilvánvaló, hogy a mi pártunknak sem tehet senki szemrehányást azért, ha tudományos világnézetre neveli a párttagságot.

Pártunk világnézete összeegyeztethetetlen a vallással. A vallás azt tanítja : a társadalom, az emberek sorsát egy felsőbbrendű lény, a mindenható isteni akarat irányítja. Bízzunk ennek az isteni akaratnak a bölcsességében és erejében, az elrendezi sorsunkat. Ha a földi élet a siralom völgye is az emberek nagy tömegei számára, a túlvilági lét az örök boldogság, nyugalom, a békesség hona lesz.

Pártunk nem ért egyet ezzel a világnézettel. Mi, akik a marxista-leninista világnézetet valljuk, nem a túlvilágon, hanem itt a földön keressük a boldogságot. Nem mondunk le sorsunk irányításáról, hanem magunk akarjuk berendezni életünket úgy, hogy abban ne legyen helye az elnyomásnak, a kizsákmányolásnak, a nyomornak.

Mi azt valljuk, hogy az ember nem az imádság vagy a túlvilágra való várakozás, hanem az elnyomók, a kizsákmányolók elleni harc és a munka révén juthat el a boldogsághoz. Mi azt valljuk, hogy az emberi életet, a társadalmat alakító erő nem egy felsőbbrendű lény, nem az isten. Az emberi társadalom, valamint a természet fejlődését nem az isten irányítja, hanem a társadalmi, a természeti fejlődés törvényei, amelyeket az ember felismerhet és tudatosan felhasználhat. Szerintünk a milliók sorsát eldöntő erő — magukban az emberekben, a tömegek tudatos, megfontolt cselekedeteiben rejlik. Aki a vallás tanaiban hisz, az végső fokon nem hihet szilárdan az embernek abban a képességében, hogy átalakíthatja a világot. A munkásosztály nem imádsággal, hanem szervezettségének, eszmei fölényének, céltudatos törekvéseinek erejével, harcban jut el a felszabaduláshoz, a szabad, boldog élet útjára.

És, mert mi ebben mélységes meggyőződéssel hiszünk, nyilvánvaló, hogy nem mondhatunk le róla, hogy felvilágosítsuk erről a tömegeket. Nyilvánvaló az is, hogy felvilágosító munkánkat elsősorban azok között kell folytatnunk, akik a munkásosztály harcának vezetői,

akik a munkásosztály élcsapatának, Pártunknak tagjai. Annál inkább fontos ez számunkra, mert a klerikális reakció a vallást igyekszik felhasználni arra, hogy rajta keresztül letérítse dolgozó népünket a kizsákmányolók elleni harc, a béke megvédéséért folyó harc útjáról. Jól tudjuk, hogy aki vallásos, az többé-kevésbbé ki van téve a reakció befolyásának, ki van téve annak a veszélynek, hogy a klerikális reakció ideig-óráig a maga befolyása alá vonja.

Ezért érthető, hogy pártfunkcionáriusainktól, azoktól, akik az élcsapat harcát irányítják, joggal elvárja Pártunk, hogy ingadozás nélkül a mi világnézetünk alapján álljanak. Ha valakitől joggal elvárjuk, hogy cselekedeteit ne egy felsőbbrendű lénytől való félelem, hanem a munkásosztály, a dolgozó nép iránti szeretet és az elnyomók iránti gyűlölet vezesse, akkor elsősorban Pártunk funkcionáriusaitól kell, hogy elvárjuk azt. Ha valakitől elvárjuk, hogy biztosan ellenálljon a reakció befolyásának, akkor elsősorban Pártunk funkcionáriusaitól kell, hogy elvárjuk azt. Az a pártfunkcionárius, aki gyerekét hittanra járatja, vagy aki gyónni jár, egyházi szertartásokon résztvesz, öntudatlanul is a reakciót támogatja. A klerikális reakció az ilyen elvtársakat nemcsak hogy igyekszik a maga számára megdolgozni, de a tömegek előtt úgy igyekszik beállítani őket, mint saját híveit.

Minden pártfunkcionárius meg kell hogy szívlelje Rákosi elvtárs útmutatását: »egyéni magatartásukkal is segítsék a Párt harcát a klerikális reakció és ennek ideológiai befolyása ellen.«

Központi Vezetőségünk határozata ugyanakkor óva int bennünket attól, hogy a vallás kérdésében túlzásokra ragadtassuk magunkat. A túlzás, mint minden téren, úgy ezen a téren is káros. Súlyos hiba lenne az olyan becsületes párttagot, aki vallásos, vagy például gyermekét hittanra járatja, egyszerűen reakciósnak bélye-

gezni és kizárni a Pártból. A vallásosság nem ok arra, hogy valakit kizárjunk a Pártból. Azoknak az öntudatos munkásoknak, akik élenjárnak a termelésben, azoknak a becsületes dolgozó parasztoknak, akik példát mutatnak a mezőgazdasági munkák elvégzésében, azoknak a dolgozóknak, akik az első sorokban haladnak a békéért folyó harcban — ha ma még nem is látnak elég tisztán a vallás kérdésében — ott a helyük Pártunk soraiban. De elsősorban ezeknek a dolgozóknak kell világosan megmagyaráznunk a Párt álláspontját a vallás kérdésében, elsősorban ezeket a dolgozókat kell meggyőzni arról, hogy vallásos hitük olyan rés, amelyen keresztül az osztályellenség közelférkőzhet hozzájuk és befolyást gyakorol gondolkodásukra.

Felvilágosító munkánkat természetesen nem szűkíthetjük le a párttagságra. A babonák, tévhitek elleni harc, a természettudományos ismeretek terjesztése, Pártunk világnézetének széleskörű ismertetése azt a célt szolgálja, hogy mind szélesebb tömegek sajátítsák el a tudományos gondolkodás alapjait.

A tömegek a szocialista építés során, saját szemükkel, saját munkájukon keresztül nap mint nap tapasztalják, hogy az ember milyen nagyszerű alkotásokra képes. Nap mint nap tapasztalják: az ember képes arra, hogy átalakítsa a természetet és a társadalmat és hogy a világ sora itt a földön és általunk dől el. Mégis, ez nem teszi feleslegessé, hogy szívós felvilágosító munkával meggyorsítsuk a tömegek öntudatosodásának előrehaladását. Népünk minél jobban tájékozódik a természet és a társadalom törvényei felől, minél tisztábban ismeri fel helyzetét, céljait, feladatait, annál gyorsabban haladunk előre a szocializmus építésének útján.

* * *

Központi Vezetőségünk határozata, az egyház és az állam közötti megegyezés elvi szempontjai komoly segít-

séget jelentenek számunkra az egyházi reakció elleni harcban. Ha megértjük és magunkévá tesszük Központi Vezetőségünk határozatát, annak szellemében folytatjuk harcunkat, akkor az egyházi reakció is végleg vereséget fog szenvedni, mint ahogy vereségre van kárhoztatva minden erő, amely a haladás, a béke, a szocializmus útját akarja eltorlaszolni.

KÉRDÉSEK

1. hét.

1. *Hogyan jött létre az egyház és az állam közötti megegyezés és mi ennek a jelentősége?*
2. *Hogyan harcolt az egyházi reakció történelmünk folyamán népünk szabadsága és függetlensége ellen?*
3. *Hogyan harcol a klerikális reakció a felszabadulás óta népi demokráciánk és a béke ellen?*

2. hét.

1. *Miért és hogyan szolgálja ki a Vatikán az amerikai imperializmust és támogatja mindenütt a háborúra spekuláló reakciót?*
2. *Mit jelent az, hogy a klerikális reakció elleni harc nem a vallásos tömegek ellen irányul, hanem politikai harc a béke védelmében?*
3. *Hogyan biztosítja államunk a vallás szabad gyakorlását? Mi a Párt álláspontja a vallás kérdésében?*
4. *Miért nem szűnt meg a klerikális reakció elleni harc a megegyezéssel; mik a klerikális reakció elleni harc feladatai?*

Ára 80 fillér